

Ons ziekenhuis is een dorp in de stad. Jan Van Rompaey trok naar het cafetaria en de vijvers van campus Gasthuisberg. Om er te luisteren naar gewone en bijzondere verhalen van mensen die hier passeren.

DORP IN DE STAD

Jan Van Rompaey

Een leven als geen ander

Rowan (38) en Metet (5)

“Néé, Metet is niet te koop”, zegt haar moeder Rowan. Dat is dan jammer. Metet zelf zegt geen woord en klampt zich vast aan haar knuffel. Ze kijkt met haar donkere oogjes een beetje bang naar het rumoer van de koffiешop. Liefst kruipt ze dicht tegen haar moeder aan.

Knuffel en moeder, dat zijn twee zekerheden in een vreemde wereld. Haar vader is hier twintig jaar geleden aangespoeld als straatmuzikant uit Ecuador. Metet is de jongste en is geboren met maar één nier.

Rowan: “Dat is een erfelijke aandoening, maar met één nier valt best te leven. Die nier is wat groter dan normaal en ze neemt de taak van de ontbrekende nier over. We moeten er

alleen over waken dat ze geen nierinfectie krijgt. En we komen hier jaarlijks op controle.”

Hoe heb je haar vader leren kennen?

Rowan: “Mijn ouders hadden een groot hart. Niet dat ze rijk waren: mijn vader was vrachtwagenchauf-

“De vanzelfsprekendheid om mensen te helpen, heb ik van mijn ouders”

feur, mijn moeder gewoon huisvrouw. Op een dag liepen ze op de markt een groepje Zuid-Amerikaanse straatmuzikanten tegen het lijf, zoals er toen zoveel waren. Mijn moeder vond dat de vrouwen mooie zelfgeborduurde

blouses droegen en vroeg waar ze verbleven om er zo een te kopen ... Ze bleken in hun vrachtwagen te wonen. Dat vonden mijn ouders niet kunnen, en dus zeiden ze: ‘Kom dan maar naar ons, we hebben een grote zolder.’ En daarmee hadden we van de ene dag op de andere zeven logés in huis. Dat was wennen: file voor

de badkamerdeur en exotische geuren in de keuken. Ze zijn jaren gebleven. Op een moment waren ze met veertien ... Veel privacy hadden we toen niet.”

“Ze kwamen uit Ecuador, uit Otovalo, een stadje in de Andes op

2 500 meter hoogte. Het waren geen schooiers, maar zonder uitzondering uitstekende muzikanten die tijdelijk uitgeweken waren omdat ze in hun land als Indiaanse gemeenschap onderdrukt werden. Niet dat ze gepest werden, maar ze kregen weinig kansen en daardoor hadden ze het niet breed: de vicieuze cirkel. De muzikanten leefden hier spartaans, ze stuurden bijna alles wat ze verdienden naar hun families in Ecuador, zodat ze daar bijvoorbeeld waterleiding en riolering konden aanleggen, de kinderen naar school konden laten gaan. De Indiaanse gemeenschap ginder is er sindsdien enorm op vooruitgegaan.”

“Mijn man was twintig jaar geleden een van die eerste logés. Ik was 18, kwam hem elke dag tegen op de trap, het was liefde op het eerste gezicht. Mijn ouders vonden dat niet leuk, maar er was geen kruid tegen gewassen, ik ben met hem getrouwd en we hebben vijf kinderen gekregen.”

Allemaal even mooi?

Rowan: *(lacht)* “Allemaal even mooi. Mijn man musicceert nog altijd op de straathoeken tijdens het weekend, en

in de week helpt hij bij het restaureren van historische gebouwen. Hij mist zijn land wel heel erg. Je kan niet zomaar even heen en weer vliegen: eerst naar de hoofdstad Quito en dan nog enkele uren met de bus over slechte wegen. We proberen om de twee jaar naar zijn familie te reizen, maar met de kinderen is dat niet gemakkelijk. Hier heeft hij heimwee naar zijn geboorteland, en in Ecuador krijgt hij heimwee naar hier ...”

“Bovendien hebben we twaalf jaar geleden ons eerste pleegkind opgevangen: dat hebben we van mijn ouders, denk ik, die vanzelfsprekendheid om mensen te helpen. Het eerste kind had medische problemen en de ouders konden de therapie niet betalen. Dus zegden wij: ‘laat maar komen, dat zullen wij wel doen.’ Er volgden er nog, waaronder twee meisjes uit Tsjetsjenië die jaren bij ons hebben gewoond, maar vorig jaar door hun biologische moeder ontvoerd en in Tsjetsjenië verkocht werden aan hun vader. Ze wonen nu in radicaal moslimgebied. Gisteren nog zagen we een wagen met Russische nummerplaat en mijn zontje zei: ‘Kijk een auto uit Rusland’, waarop Metet zei: ‘Die kunnen toch onze zusjes terugbrengen?’ Voor onze familie is hun vertrek een groot gemis. Ze zijn aangekomen *met een grote rugzak* en het was niet gemakkelijk om ze groot te brengen. Hopelijk is het allemaal niet voor niets geweest.”

Heb je nog een beroep ook?

Rowan: “Ik ben deeltijds maatschappelijk werkster, ik werk als brugfiguur bij de Romagemeenschap in Diest. Die veroorzaken weinig hinder, ook al hoor je vaak klachten over andere Romagemeenschappen. Omdat ze nergens gewenst waren, verhuisden ze voorheen vaak. Maar dat is nu verminderd. Als je ze een behoorlijke huisvesting geeft en recht op werk, leven ze niet langer in onzekerheid over de toekomst. Ik hou van dat volk: ondanks wat ze hebben meegemaakt, blijven het vrolijke, moedige mensen met een sterk gemeenschapsgevoel. Ook al hebben ze zelf haast niets, ze zullen mekaar altijd proberen te helpen.”

Een groot gezin, pleegkinderen, je werk. Hoe krijg je het gedaan?

Rowan: “Ik denk dat ik optimistisch

van natuur ben. En ik kan relativeren, ook al hebben we het soms moeilijk. We hebben een zontje dat al schoolmoe was toen hij vier was. Toen hij eigenlijk nog in de kleuterklas moest zitten mocht hij al naar het eerste leerjaar. Tot het tweede middelbaar liep het min of meer goed, maar toen viel hij uit met een B-attest en heeft hij een tijd thuisonderwijs gekregen. Dat vond een aantal ouders maar niks. Maar ik kan hem toch niet ongelukkig laten zijn op school, terwijl hij thuis veel gelukkiger is? Iemand die geluk uitstraalt, vindt later veel gemakkelijker een job. Hij is nu 16 en hij komt er wel.”

“Soms kijk ik afgunstig naar ouders van wie de kinderen meteen hun huiswerk beginnen te maken. Die van mij willen dat nooit. Andere kinderen streven naar behoorlijke punten. Mijn kinderen interesseert dat totaal niet, ze zijn intelligent genoeg om punten te halen, maar doen het niet. Ja, ik heb mijn portie zorgen gehad. Maar ik denk: ze zullen het wel maken.”

Rowan met dochtertje Metet

Caroline (52) en Annie (58)

Eerst denken we dat het twee zussen zijn, de ene patiënt, de andere bezoeker. Maar omdat ze allebei een roze kamerjas dragen, kan dat moeilijk. Twee vriendinnen dan, maar allebei opgenomen? Klopt ook niet. Nee, het zijn twee kamergenoten! Ze zijn blijkbaar op mekaar gaan lijken. En ze ondergingen allebei een levertransplantatie.

Caroline: "Ik heb vier maanden geleden een transplantatie ondergaan. Die is goed verlopen, maar na enkele dagen kreeg ik een trombose die de getransplanteerde lever onherroepelijk beschadigde, waarna ze hebben beslist om opnieuw te transplanteren. En nu sta ik dus terug op de wachtlijst."

Annie: "Ik had een lever met veel cysten, hij woog op het eind wel tien kilo. Hij werkte nog goed, maar drukte door zijn volume op andere organen en moest daarom vervangen worden. Na drie dagen ziekenhuis vonden ze mij in een diepe coma. Sindsdien is voor mij het licht uitgegaan. Ik had blijkbaar dringend een nieuwe lever nodig; ze hebben me overgebracht van het ziekenhuis in Diest naar campus Gasthuisberg, maar daar weet ik dus niets van. Hier heb ik vijf dagen gewacht op een transplantatie. Op het nippertje moet er een geschikte lever zijn bin-

nengebracht: die heb ik gekregen, nog altijd in een coma. Ik heb een aantal dagen op intensieve gelegen en toen ik wakker werd, vertelden ze dat ik tijdens de coma een nieuwe lever had gekregen. Ik heb dus heel veel geluk gehad. Zonder die nieuwe lever had ik hier niet gezeten."

"We proberen elkaar op te monteren: we lachen wat af!"

Caroline: "Het was vijf over twaalf!"
Annie: "Ik weet niet eens hoe lang het allemaal geduurd heeft. Tien dagen, denk ik. En eerlijk gezegd, ik wil het niet weten. Ik ben al blij dat de getransplanteerde lever behoorlijk functioneert."

Caroline: "Ik sta nu al drie maanden op de lijst en moet ondertussen leven met een haperende lever. Maar hij doet het nog en er zijn natuurlijk andere patiënten die voorrang hebben."

Annie: "We hebben dus allebei de lever van iemand anders en liggen nu vijf weken op dezelfde kamer. Eigenlijk zijn we vriendinnen voor het leven geworden. We delen lief en leed. De verhalen over Barbara, bijvoorbeeld."

Caroline: "Ik heb thuis een mentaal gehandicapte dochter: Barbara is 31.

Ze kan lezen noch schrijven en werkt in een beschutte werkplaats. Voor haar moet het leven netjes geregeld zijn, alles op zijn tijd en plaats. Als ik weer eens naar het ziekenhuis moet, verstoort dat de regelmaat. Ze is één keer meegekomen toen ik op intensieve lag, maar nu wil ze niet meer mee: ze zegt dat het 'te ver' is. Ik denk dat ze toen geschrokken is van al die toestellen."

Annie: "Maar ze belt wel meerdere keren per dag!"

Caroline: "Ze vraagt telkens wanneer ik terugkom. We missen mekaar erg, ze is zo lief. De papa doet zijn best, maar ja, wij hebben een speciale band, dat is niet hetzelfde. Zo'n kind heeft meer zorgen nodig dan een andere kind. Sommige mensen vinden dat een last, maar zo ervaar ik het niet. Ik had ook graag een dochter gehad die trouwt en kinderen krijgt, maar het is zoals het is. Ik wil er niet te veel over nadenken, maar in een ziekenhuis moet je wel: hoe moet het met haar als ik er niet meer zal zijn? Barbara zelf is daar ook mee bezig. Soms weent ze en wil ze niet

zeggen waarom. En ze zegt: 'Als je er niet meer bent, ga ik naar een instelling.' Maar zolang ik er ben, wil ik haar bij mij houden, hoe moeilijk het ook is. Ik moet wel toegeven dat ik nu bang ben. Bij de eerste transplantatie ..."

Annie: "... die heeft acht uur geduurd! ..."

Caroline: "... besepte ik eigenlijk niet goed wat mij overkwam, maar nu weet ik wat mij te wachten staat. Ik ben niet bang voor de ingreep zelf, maar wel voor de anesthesie, bang om niet meer wakker te worden, bang dat ik weer een trombose kan krijgen. Ze stellen me hier wel gerust. De professoren gedragen zich gelukkig als gewone mensen. Ze spreken niet in raadsels. Ze leggen alles geduldig uit en laten voelen dat ze met mij meelevend."

Annie: "En dat geldt ook voor de verpleegkundigen. Caroline is bang, maar ze is niet vaak alleen, want

meestal ben ik er. Ik zie meteen aan haar als ze zich niet goed voelt. We weten veel van elkaar, we vertrouwen op mekaar en we proberen mekaar op te monteren. Als een van beiden een pijnlijk onderzoek moet ondergaan, wordt ze door de andere getroost. Verlies de *courage* niet! En we lachen wat af. Bijvoorbeeld als Caroline vertelt dat ze nog eens in het echtelijke bed heeft geslapen."

Caroline: "Ik slaap meestal beneden omdat ik door de sondevoeding zo vaak moet opstaan. Dat wil ik mijn man niet aandoen: hij heeft ook zijn werk als vrachtwagenchauffeur. Op een keer was er geen sondevoeding en kon ik eindelijk boven slapen."

Annie: "En dan zei ik: over negen maanden een geboortekaartje ... hahaha! Lachen dat we dan doen. Lachen helpt! Het helpt de ellende vergeten. En ons ander onderwerp: het eten! Ook belangrijk. En natuurlijk de wachtlijst van Caroline."

Caroline: "Ja, die wachtlijst. Ik denk er zo weinig mogelijk aan. Bij de eerste transplantatie stond ik zeven maanden op de lijst en belden ze op een zondagmorgen, om kwart voor vijf. Dat zal nu ook wel zo zijn, misschien midden in de nacht. Als ik nu 's nachts de telefoon hoor, breekt het angstzweet me uit. Ik durf ook niet ver weg: elk jaar gaan we een week naar zee, maar dat hebben we niet kunnen doen omdat we dan niet tijdig in het ziekenhuis geraken. Een

mens is nooit gerust. Mijn man heeft het er moeilijk mee, dat weet ik van mijn schoonzus, want mij zal hij dat niet vertellen. Het begint zwaar te worden. Hij piekert meer dan ik. Ik verdring de dingen nogal snel en maak mezelf wijs dat die tweede operatie niet nodig zal zijn, terwijl ik goed weet dat ze onvermijdelijk is."

Caroline: "Soms vinden we het jammer dat we niet mogen weten wie de donor is. Je kunt wel een dankkaartje schrijven, maar we mogen geen details vermelden. Als die donor nu zelf ook wil dat wij hem of haar kennen, dat zou dat toch moeten kunnen? Ik heb zo'n behoefte om die mens te kennen en te kunnen danken. Ach, het zal wel zijn dat ze daar geen al te beste ervaring mee hebben. Ze zijn ook bang dat de donor dan financiële eisen zal stellen."

Annie: "Ik heb soms het gevoel dat er iemand voor mij gestorven is. Dat is niet zo, dat weet ik ook wel, maar het is een aanvoelen en ik zit ermee. Soms heb ik het er moeilijk mee. Die mensen zitten waarschijnlijk met een groot verdriet, en wij leven ondertussen in een soort euforie."

Willy (64) en Jos (88)

Het is twijfelweer en op de banken aan de vijvers van campus Gasthuisberg zitten maar weinig patiënten. Willy zit er wel: hij heeft

de rolstoel van Jos, zijn vader, dichtbij geschoven. Jos praat niet veel. Als hij iets zegt is dat met lange hoge uithalen. Soms begint hij gierend te lachen om even later in tranen uit te barsten. "Jaja, sinds Jos een nieuwe hartklep kreeg, is hij erg emotioneel geworden", zegt Willy. Hij reikt zijn vader een zakdoek aan. Op de achtergrond klettert de fontein, de wind waait druppels naar de kant. Nu en dan is er een flard zon. Een moeizaam gesprek. Jos is ook hardhorig: de leeftijd. Willy moet nu en dan tolken.

Willy: "Sinds die nieuwe hartklep moeten we jaarlijks op controle. Dat is nu gebeurd, we wachten op een gesprek met de dokter. Vader woont ondertussen al zeven jaar in een rusthuis, ze noemen hem daar 'de burge-meester' omdat hij altijd zo piekfijn uitgedost is, pak en das."

Jos: "Ik ben nog kerngezond, ik kan goed eten! Ik ken iedereen en iedereen kent mij, vooral de juffrouwen (*lacht schril*). Ik praat graag. Ik voel mij geen 88!"

Willy: "Heel zijn leven hard gewerkt, zonder die problemen met zijn hart werkte hij nog altijd, denk ik. Hij is nog mijnwerker geweest, in Charleroi."

Jos: "En als er de mijnramp van Marcinelle niet was geweest, in 1956, had ik daar gewerkt tot aan mijn pen-

Willy
en vader Jos

sioen. Er waren toen 262 doden, onder wie veel kameraden uit mijn streek die ik kende van op de bus waarmee we elke dag naar *de put* werden gebracht. Mijn beste vrienden waren er bij, het was afschuwelijk. Ik heb nooit willen werken in die vervloekte mijn, omdat ik wist dat er veel mijngas was. Hoe is het gebeurd? Was het de lift die vonken veroorzaakte? (*huilt*) Ik weet het nog altijd niet. Ik ben gestopt omdat ik niet meer in een mijn kon afdalen zonder aan mijn dode kameraden te denken. Ik had 22 jaar in de ondergrond gewerkt. Gelukkig werkte ik veel in de buurt van de plaatsen waar frisse lucht werd ingeblazen en had ik maar een milde vorm van stoflong.”

“Er waren zo’n honderd paarden die in de mijn leefden en nooit naar boven kwamen. Ik vervoerde kolen met een kolenwagentje dat door zo’n paard getrokken werd. Omdat ik een boerenzoon was, had ik thuis geleerd om met paarden om te gaan. Mijn paard heette Trevus en was bijzonder slim: we waren de beste vrienden. Toen ik stopte en mijn paard moest

ten in ploegen, vaak ook ’s nachts. Ja, ik was geen luiestik!”

Willy: “En dan heeft hij jaren met een toeristenbus gereden. Dat waren mooie jaren, hé vader?”

Jos: “Dat zal wel! Zeker veertig jaar! Veel gereden in Brussel met mensen van de Europese gemeenschap en de NATO, meestal buitenlanders. Ik sprak in die tijd acht talen.”

Willy: “En hij kende alle dancings en discotheken, dan stopte hij daar tot

weg bergaf volgt, kom je aan de Seine (*lacht*).”

Willy: “En zonder gps. Hij vertrok altijd goed geluimd. Hij reed even graag met alle passagiers: welstellen de ambtenaren of gewone toeristen, maakte niets uit. En hij heeft zo goed als geen ongevallen gehad. Eén keer is hij thuis in de gracht gereden met een nieuwe touringcar.”

Jos: “Ik kreeg van de bazen altijd de beste bussen, ik mocht ze zelf mee gaan kiezen: Scania, Volvo ... Prachtbussen. En op een autoweg durfde ik ook wel flink *doorvlammen*.”

Willy: “Maar het leven heeft hem ook niet gespaard: van de vier kinderen is een zoon verongelukt, een werkongeval. En hij heeft zijn eerste vrouw, mijn moeder, jong verloren: ze was amper 42 (*vader huilt*).”

En heeft hij nadien nog relaties gehad?

Willy: “Ik denk wel tien! Tien! Twee keer hertrouwd ook, waaronder met iemand van de EEG. Hij heeft zelfs zijn huis verkocht en is dan in een chalet in de Ardennen gaan wonen, maar dat vond zijn toenmalige vriendin te eenzaam.”

Jos: “Die vrouw van de Europese Gemeenschap, dat was nochtans een *goei*! Ja, ik verdiende veel geld en ik kon er goed mee omgaan. Dat trok vrouwen aan. En toen ik gepensioneerd was heb ik nog in Spanje gewoond, in Nerja, een stadje met smalle straten en mooie huizen. Ik reed er taxi om wat bij te verdienen, ik voerde mensen naar de luchthaven van Alicante. Ja, ik heb mij nooit te goed gevoeld om hard te werken (*schaterlacht*). Maar nu, in het rusthuis, ben ik ook gelukkig. Iedereen ziet mij graag! En ik zie iedereen graag (*huilt en lacht tegelijk*).”

“Ik ben gestopt omdat ik niet meer in een mijn kon afdalen zonder aan mijn dode kameraden te denken”

achterlaten heb ik veel verdriet gehad (*huilt*).”

Willy: “Dan is hij bij Ford Genk gaan werken, ook al geen prettig werk.”

Jos: “Maar het betaalde goed en ik deed het graag. Ik werkte aan de lopende band en na twee weken had je dat werk onder de knie. We werk-

groot genoeg van de ambtenaren en zelf kreeg hij dan een gratis menuetje.”

Jos: “Ja, dat waren nogal tijden. Spanje, Italië, Portugal, overal sprak ik de taal en kon ik mijn plan trekken. In Parijs was ik niet alleen chauffeur, maar ook gids, ik kende er de weg op mijn duimpje. Als je een

Elke vrouw heeft het recht om
ALTIJD MOOI te zijn,
voor, tijdens en na kanker.

Pruiken & Haarwerken
Sjaals - Mutsen - Petten
Special Care: Lingerie - Badmode
Kleding - Borst protheses
Beauty: Make-up - Verzorging

ALTIJD MOOI
TOUJOURS BELLE

Lei 6 • 3000 Leuven • Tel. 0476 45 50 83 • www.altijdmooi.be